

Um at síggja glottar

SÍGGJA vit sjónvarp, hoyra vit útvarp og lesa vit blaðini fáa vit aftur og aftur at vita, hvussu dýpur stóran er í landinum og hvussu ring útlitini eru. Svart oman á svart er tað vit frætta í hesum fjølmiðlum og spyrja fólk av røttum: er tá eingin vón fyri framtíð? Er tað veruliga so, at einki fungerar í hesum landinum og gongur tað veruliga bara niður á bakka?

TAÐ er greitt, at tað er ilt at fáa eygað á nógvar glottar, men tað er eisini ein sannroynd, at fjølmiðlarnir allir sum ein hava lyndi til at "dætta í grøvina" og bara varta upp við skelkandi og óhugnaligum søgum. Eingin ivi er um, at slíkar atfinningar móti pressuni eru væl skiljandi, men hinvegin er tað greitt, at pressan eigur at vera ein spegilsmynd av tí, sum fer fram í samfelagnum. Hon eigur at siga frá veruleikanum, sum hann er, og hon eigur at hyggja eftir, hvat hendir og er við at henda aftan fyri tey samfelagsligu leiktjóldini. Tað er hennara uppgáva at vera upplýsandi men eisini kritisk. Men tað er eisini greitt, at fjølmiðlarnir við bara at fokusera upp á tað ringa kunnu vera meira niðurbrotandi enn uppbyggjandi.

AT vit - hvør einstakur av okkum - hevur eina hugsan um, hvør hevur ábyrgdina av stóðini í landinum, hvør eigur at taka avleiðingar og hvussu, og at vit hava ymisk boð upp á, hvussu fram eigur at vera farið - er ein sjálvfylgja. Vit eru sjálvstøðug indivíd í einum demokratiskum samfelag, sum ikki bert eiga henda rætt, men sum hava skyldu til at hava eina ella aðra hugsan um øll hesi viðurskifti. Tað eru so fjølmiðlarnir, sum í mongum eru grundarlagið undir hesum hugsanum hjá fólk, og tí er greitt, at júst teirra uppgáva er av stórum týdningi. Tað fjølmiðlarnir bera fram vil í nógvum vera tað, sum fólk byggja sínar meiningar og meiningar á. Tí hvíli sera stór ábyrgd á fjølmiðlunum eisini.

TAÐ verður oftani tosað um, hvør hevur ábyrgdina av tí stóðu vit eru komin í. Politikararnir fáa sum vera man skyldina, men eisini aðrir stættir í samfelag-

num verða drignir upp í og farið verður eisini so langt sum at siga, at vit øll hava eina ábyrgd av tí, sum er farið fram. Tí vit hava valt politikararnar aftur og aftur, tí vit sum veljarar hava kravt hetta og hatta av okkara politikarum og tí vit hava hvør í sær roynt at vundið burtur úr teimum góðu tíðunum í 80-unum. Fyri bert at teka fram eitt dømi, so kunnu vit vísa á, at mong av teimum, sum í dag ákæra landsins myndugleikar og bankarnar fyri líkt sum ólíkt, tí teir ikki stöðgaðu floyminum av biligu kreditfelagspengunum til landið, eru tey somu, sum í 80-unum lógu á knønum úti í Tinganesi og bóðu um at fáa umløgð sín egnu dýru lán til biligu kreditfelagsláni.

VISSULIGA er stóran hættislig í landinum og eiga fjølmiðlarnir at greiða frá, hvussu stætt er og eisini hvønn veg tað ber. Men uppgávan má eisini vera tann at vera við til at birta upp undir vónina hjá fólk við eitt nú at vísa á teir glottar, sum eru. Og tað eru glottar. Og tað finnst fólk við vísiónum og ætlanum, sum kunnu fáa gongd á hetta samfelagið aftur. Tað er eisini sjónarmiðini hjá hesum fólkum og tað, tey arbeiði við, ið fjølmiðlarnir eisini hava til uppgávu at lýsa. Vit vita, at áhaldandi svartskygnissjúka bert ger alt verri, bert elvir til størri svartskygni og máttloysi. Hinvegin vita vit eisini, at bjartskygnar meiningar og verkætlanir, ið ikki eru veruleikafjarðar, kunnu smitta av í samfelagnum og lýsingin av teimum eitt nú í fjølmiðlunum kann vera við til at birta vón.

SOSIALURIN vitjar í hesum døgum úti kring landið har vit tosa við fólk um stóðuna og framtíðina. Tað er greitt, at nóg av tí, sum her kemur fram, er ein ímynd av tí vónleysa gerandisdegnum, nú alt gongur tað skeiva vegin. Men tað finnst ó nógva staðni fólk, sum trúgva upp á framtíðina og teimum eiga vit so sanniliga eisini at geva gætur. Í Fuglafirði er eitt virki, har tey hava úr at gera. Her hava tey ikki latið seg tikið av fótum av øllum dómadagsprotetunum men royna at bróta upp um armar og troyta allar hugsandi møguleikar. Onnur dømi um hetta eru starvsfólkini á Skipasmiðjuni á Skála, eitt

arbeiðspláss, sum fyri ikki so langari tíð síðani var koldømt og hevði eina "Heygadrangsspsykosu" hangandi niður yvir seg. Hvør skuldi trúð, at hetta stóra arbeiðsplássid nakrantíð fór at koma fyri seg aftur. Og hvør skuldi trúð, at tað sogar fór at vera tað virkið í landinum, sum í allari neyðini fór at vísa á nýggjar leiðir við eitt nú keypi av frystum fiski sum gjald fyri umvælingar.

JÚ sanniliga sær tað torført út. Men vit mugu ikki bara mála við svartum. Latíð okkum eisini mála við hvítum, sum tey hava gjørt á virkinum í Fuglafirði, á Skála, og aðrastaðni við og vita, um ikki okkurt gott fer at spyrjast burtur úr. Latíð okkum leita eftir glottunum heldur enn at renna okkum fóst í skymskotunum. Fjølmiðlarnir hava nógvar týðandi uppgávur at røkja og ein teirra er sera sliga týðandi í dag, og hon er at vera við til at leggja lunnar undir nakað uppbyggjandi og vera við til at birta lív í vónina. Tað gera teir við m.a. at seta ljóskastaran á tey fólk, sum framvegis eiga vónina og sum kunnu vísa øðrum vegin. Hvussu nógvar dómurakanningar vit enn fáa gjørdar í hesum landi, hvussu nóg fólk vit enn tveita í fongsl og revsa á annan hátt, hvussu nógvar politikarar, bankamenn, revisorar, sakførarar osfr. vit enn fáa tveitt á dyr, so bætir tað ikki um tað, at vit fáa gongd á vinnulívið. Skulu vit brúka alla okkara orku til at plásara ábyrgd og finna syndabukkar og leggja skyldina yvir á øll hini uttan so frægt sum at rannsaka seg sjálvan eisini, tá verður ikki lívligt her á landi í langar tíðir framyvir.

TAÐ er sætt, at talan er ikki bara um eina peningaliga kreppu, men eisini um eina moralska kreppu. Men hvønn moral er tað vit skulu gera upp við - er tað bara tann skeiva moralin hjá grannanum - hjá øllum hinum! Nógv vóru um oyðslid. Gjøgnum øll 80-ina og fyri tað eisini frammanundan hava veljarar á bygd og bý álgt politikarum at gera hesa og hasa fløguna. Politikararnir hava í alt ov stóran mun gjørt tað, sum veljararnir kravdu av teimum. Heldur áttu teir at greitt sínum veljarum frá, at hesi krøv vóru ikki í lagi. Tað er so farið. Og hvørjir vóru so allir hesir

politikararnir, sum so mong nú vilja revsa! Hyggja vit at gongdini, so síggja vit, at allir politiskir flokkar hava verið við til dansin um gullkálvin - onkur minni - onkur meira. Og hetta eru teir menn, sum Føroya fólk hevur valt aftur og aftur, so hvør kann í dag siga seg uttan ábyrgd av tí, sum hent er!

OKKUM tørvar eitt nýtt ættarlið av politikarum, av embætismönnum, av revisorum, av sakførarum, av vinnu - livsmönnum verður júkað aftur og aftur. Jú sanniliga hevur eitt hvørt samfelag brúk fyri útsifting - fyri nýggjum blóði. Men hvør skal taka um endan í morgin skulu teir sjálvbestaltu samfelagsrevsarnir fáa makt sum teir hava akt! Hvør skal døma um, hvørjir vinnulivsmenn ikki eru brúkliligir longur! Vit eiga so sanniliga eisini at lata tær uppbyggjandi og realistisk bjartskygnu røddirar sleppa fram at og latið okkum øll lurtu eftir teimum. Hetta er so sanniliga eisini ein av uppgávanum hjá føroysku pressuni í dag. Men til tess at hetta kann bera ávøkst, so er eisini neyðugt, at eitt nú politikarar og t.d. bankafólk broyta hugburð. At flokspolitiskar ósemjur og lokalpolitiskar trætur verða lagdar til viks og at leiðslurnar í bankunum heldur enn at vísa fólk við hugskotum og skilgátum verkætlanum hurðina, taka væl ímóti hesum fólkum, geva sær stundir og brúka kvalifiseraða ráðgeving til at meta um, hvat hóast alt er skilagott at figga viðari í hesum samfelag. Og vit ivast onga løtu í, at mangi er skilagott - men lat okkum enn einferð endurtaka: Hava bankarnir ta stóðu, at teir bara skulu til at vísa øllum aftur og skerja figgingarmøguleikarnar hjá teimum, sum enn virka við eitt nú at innbraga kassakredititt, tá kann alt gera tað sama.

FYRI okkum stendur tað púra greitt: Øll orka eigur at leggjast í at fáa virksema í gongd og soleingi vit enn eiga gott fólk her á landi og vit eisini eiga amboðini, so mugu og skulu vit til at fáa gongd á aftur vinnuna. Hetta er tað bankar, politikarar, fjølmiðlar og øll onnur eiga at prioritera mest av øllum. Bert á tann hátt kunnu vit stöðga fólkaflýtingini og arbeiðsloysisvøkstrinum.

Tíðindaskriv:

Blind og sjónveik á ítrivsskeið

Í døgnum 1. til 4. nov. verða øll sjónveik og blind boðin til skeið á Blinda-stovninum í Havn.

Løgd er ein ætlan fyri hvønn dag frá morgni til kvølds.

Á skeiðinum verður eitt serligt slag av fimleiki, sum ikki krevur serligt fimi, men heldur leggur upp til hugflogið. Hetta verður hvønn morgun. Síðani fara

vit at gera eitt felagsarbeiði úr leiri, ætlanin er at gera eitt sokallað »relieff« a heingja til prýðis á stovninum.

Øll koma eisini at luttaka í matgerð í smáum bólum, har dentur verður lagdur á hjálpartól og úlrættaleggjan av køksarbeiði fyri blind og sjónveik.

Eisini verður møguleiki fyri:

- at arbeiða á træverkstaðnum, sum júst hesar dagar verður tikið í nýtslu, - at gera ymiskar lutir úr leiri, m.a. við serligum formum, sum ger arbeiðið lættari fyri blind og sjónveik, - at bregða og veva bond, sum t.d. íðlvira bond til slíðrasknivar.

Møguleiki verður eisini at royna abacus-roknirammu,

brailleskrift o.t.

Harumframt verður kvøldhugni við filmi, kjaki og onkrum undirhaldi.

Stovnurin vil hjálpa til við innivist, og máltíðirnar fáast eisini á stovninum.

Skeiðið kostar 100 kr. um dagin, við kamari er kostnaðurin 130 kr.

Neyðugt er at teka seg til hetta skeiðið í seinasta lagi hósdagin 28. okt. 1993, á

tlf. 18222, 19201 og 19525.

Hjartaliga vælkomin, øll!

Vælkomin

til ein tíma við Bábliuni í fyrilestrasalinum á Landsbókasavninum hvørt mikukvöld kl. 20.

Mark Miltenburg
Lars Lund

HÚS til sølu ella leigu

Hús í Flatnagerði til sølu ella leigu.

Stórur køkur, stova, fýra kømur og tvey baðirum. Eisini vælegnað til búfelagskap.

Tlf. 57258 ella 11873